

Làm sao sống trọn BÍ TÍCH HÔN NHÂN theo Thánh Ý Chúa?

- Xin nghe ĐTC Gioan Phaolo
cho ta câu trả lời trong
LỜI CHÚA NOVA VULGATA
là Bản Sách Thánh Mới
do Mẹ Hội Thánh ban (1979)

LsNguyenCongBinh@gmail.com

Bản Sách Thánh **Nova Vulgata** của ĐTC Phaolo VI & Gioan Phaolo có đôi chỗ khác với bản dịch của anh chị, vì thế mấy anh chị GX Chúa Ba Ngôi muốn bàn về đề tài này nhất là vì ĐTC Francis đang cố gắng nâng cao đời sống gia đình Công Giáo.

Chúa Thánh Thần ban xuống cho Mẹ Hội Thánh Ôn Đổi Mới qua Công Đồng Vatican II. Một trong những Ôn Lớn Lao ấy là **Bản Sách Thánh Mới** mang danh

Nova Vulgata. Lý do là vì Bộ Sách Thánh nguyên thủy truyền thống kể cả chính bản Latin của thánh Hiêrônômô (Jerome) Mẹ Hội Thánh gìn giữ trải qua 2000 năm qua chẳng may bị lấm tẩm lỗi lầm do bàn tay loài người đã vô tình gây ra khi sao đi chép lại. Bản Sách Thánh cần phải được được canh cải chỉnh đốn khỏi mọi lỗi lầm sai sót để từ nay được đọc đúng như Mẹ Hội Thánh mong. Các ĐTC Chủ Chăn kể từ Thánh Piô X... Piô XI, Piô XII... .. đã lưu ý đến vấn đề này từ khoảng năm 1900 và giao việc nghiên cứu cho một nhóm tu sĩ Benedictp. Công tác tiến hành rất chậm chạp.

Năm 1965 theo thỉnh nguyện của nghị phụ Công Đồng Vatican II, ĐTC Thánh Phaolo VI đã đích thân tự gánh trọng trách mong sớm hoàn thành việc canh cải Bản Sách Thánh.

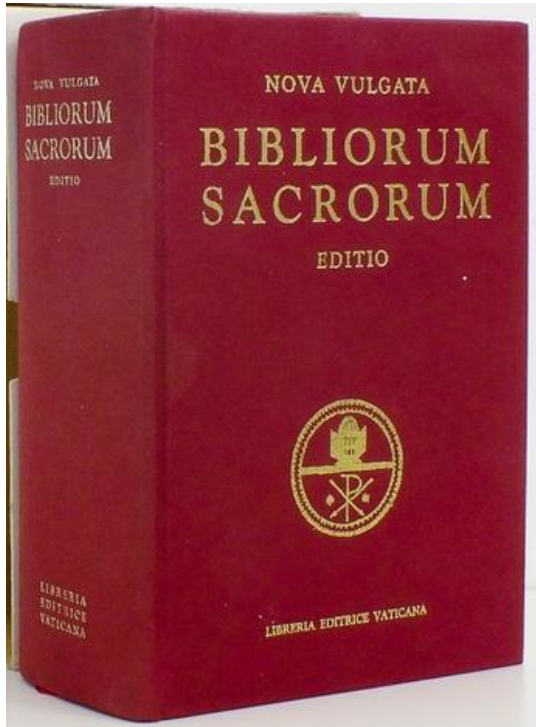
ĐTC Gioan Phaolo II đã tiếp nối trọng trách ấy và nhờ Ôn Chúa, Ngài đã hoàn thành công tác thánh này. Dùng quyền năng Chủ Chăn tiếp nối các Thánh Tông Đồ, Ngài long trọng ban hành **Bản Nova Vulgata** năm 1979 qua **Tông Hiến Scripturarum Thesaurus Tông Hiến Kho Báu Kinh Thánh**. Ngài tuyên phán **Nova Vulgata** là bản "**typicam**", bản mẫu mực (bản Mẹ - ĐTC viết chữ "**typicam**" này trong ngoặc kép) và truyền rằng chúng ta người Công Giáo thì từ nay phải đọc theo **Nova Vulgata**.

Bản lược dịch **TÔNG HIẾN KHO BÁU KINH THÁNH**

<http://www.conggiaovietnam.net/index.php?m=home&v=detail&ia=12826>

ĐHY Ratzinger, sau là ĐTC Benedicto, đã được ĐTC Gioan Phaolo giao phó trách nhiệm Tổng Trưởng Thánh Bộ Đức Tin và Chủ Tịch Ủy Ban Đặc Trách Sách Thánh (Prefect of the Congregation for the Doctrine of the Faith and President of the Pontifical Biblical Commission) và đã có công cộng tác với ĐTC Gioan Phaolo hoàn chỉnh **Nova Vulgata** cho bản in năm 1986 là bản hiện nay ta đọc theo internet. Xin xem **NOVA VULGATA, LỜI CỦA CHÚA! TẠ ƠN CHÚA**

http://www.conggiaovietnam.net/upload/article/f_1363669049.pdf

Nhân dịp mừng lễ thánh Chủ Chấn Gioan Phaolo được tuyên dương hiển thánh tôi đã lược dịch bản **TÔNG HIỂN KHO BẢO KINH THÁNH** để mong quý ông bà anh chị vui mừng đón nhận **Bản Sách Thánh Mới Nova Vulgata**.

Tôi cũng mạn phép lược trình vài nét về **Mục đích và lý do Mẹ Hội Thánh ban hành Tông Hiến** này để cầu xin thánh Gioan Phaolo và thánh Phaolo VI giúp quý ông bà anh chị hiểu rằng đọc Nova Vulgata là điều cần ích và yêu mến học hỏi Nova Vulgata hơn. Tôi chỉ là một giáo dân, mức cổ ngữ rất sơ đẳng, lại không có căn bản thần học và Thánh Kinh song mong được quý vị cao minh thần học nhất là môn Sử Giáo Hội & Thánh Kinh bố túc cho.

Xin xem **Mục đích và lý do Mẹ Hội Thánh ban hành TÔNG HIỂN 'KHO BẢO KINH THÁNH' và Bản Kinh Thánh Mới mang danh NOVA VULGATA** http://www.conggiaovietnam.net/upload/article/f_1410396403.pdf

Xin cảm ơn quý vị đã khuyến khích và đã thẳng thắn phê bình. Tôi có nhận được nhiều ý kiến trong đó có câu hỏi rằng:

I. Nova Vulgata là **chính bản Sách Thánh** hay **chỉ là một bản dịch?**

Có một số vị cho rằng **Nova Vulgata** chỉ là một **bản dịch** nghĩa là không hơn kém một bản dịch khác, ngang với bản dịch tiếng Anh tiếng Pháp, của cha Nguyễn Thế Thuấn hay của Nhóm PVGK., LCCMN v.v... Nói vậy **thiếu nền tảng luận lý và thiếu kính trọng** Ba Đức Chủ Chấn vì **Bộ Sách Thánh nguyên thủy kể cả chính bản Latin của thánh Hiêrônômô thống thuộc Tông Truyền của Mẹ Hội Thánh**, nay chẳng may mang lỗi lầm do bàn tay loài người vô tình gây ra khi sao chép thì **chính bản** ấy cần được tu sửa lại do & theo cấp bậc thẩm quyền cao nhất trong Hội Thánh là các Đức Chủ Chấn. Ba Đức Chủ Chấn đã hợp soạn **Nova Vulgata** thành bản **"typicam"**, bản mẫu mực, **bản mẹ** để chúng ta và các học giả đọc theo và tạo ra các bản dịch khác. **Nova Vulgata** là **chính bản** không được dịch từ bản nào khác.

Từng câu Kinh Thánh đã được duyệt lại với thần học và khoa học phê bình nghiêm khắc do & theo cấp bậc giáo hoàng và đúc kết thành **Nova Vulgata**. **Từng dấu chấm dấu phẩy được minh định** theo cấp bậc giáo hoàng là bậc thẩm quyền cao nhất trong Hội Thánh. Điều này quý vị hẳn đã rõ khi đọc qua mấy bài trước.

II. Nova Vulgata đã được dịch sang tiếng Việt chưa?

Thư **Nova Vulgata** đã được ban từ năm 1979 nay gần 40 năm song chưa có bản dịch tiếng Việt. Ta khắc khoải trông mong vào Mẹ Giáo Hội Việt Nam và nhóm học giả. Trong khi chờ đợi xin tạm vào trang mạng **Nova Vulgata** để lấy ra các câu cần đọc và dịch cho nhau dù ngô nghê. Để vào Nova Vulgata xin bấm :

http://www.vatican.va/archive/bible/nova_vulgata/documents/nova-vulgata_index_it.html

Nova Vulgata của Ba ĐTC vừa là chủ chăn vừa là học giả lỗi lạc đã can đảm tu sửa các bản **Vulgata Cũ** nên trong Bản Sách Thánh Mới này ta sẽ nhận được có thể chỉ là **các dấu chấm dấu phẩy mới** song cũng có thể là cách đọc **một số chữ hay câu mới** thách đố thay đổi suy nghĩ sẵn có của chúng ta về Bí Tích và Thần Học. Bài này về đề tài Bí Tích Hôn Nhân xin được lấy làm ví dụ điển hình [Tôi đã trình bày năm trước nay xin bổ túc đôi điều]

Xin thấy ra rằng các bản dịch Việt Anh Pháp ta đang có đều dịch theo ý và lời và cách suy nghĩ của các bản **Vulgata Cũ đã cả nhiều trăm năm** bởi thế các hành văn nhất là cách chấm câu chưa được cải sửa theo như **Nova Vulgata** mong. Tôi muốn đọc Lời Chúa cho riêng tôi chớ chẳng muốn phê bình học giả nào tuy vài nhận xét có thể gây đụng chạm. Tại sao ta lại sợ Sự Thật? Giữa hai cái đúng thì ta phải chọn cái hay hơn, khi gặp sai sót thì ta phải đồng ý can đảm sửa lại. Tôi theo **Nova Vulgata** chớ không theo học giả.

ĐTC Gioan Phaolo phán : "TA cũng truyền rằng **Tông Hiến này của TA [ban hành Nova Vulgata]** luôn vững bền, và mãi mãi đủ hiệu lực, và được mọi người liên hệ thành kính tôn trọng cho dù gặp bất kỳ trở ngại nào." ĐTC xin giáo dân và mọi người kể cả học giả học theo Ngài dù gặp khó khăn. **(Cước chú 3)**. Thành thật cáo lỗi với các học giả và mong được bỏ qua.

(Pope celebrated marriages for 20 couples in Vatican on Valentine Day- Feb 14, 2014 photo: times.co,)

NHẬP ĐỀ: Vợ chồng phải đối xử với nhau thế nào theo Chúa dạy?

Epheso 5:22 **Người làm vợ hãy phục tùng chồng mình NHƯ phục tùng Chúa???**
23 **vì chồng là 'ĐẦU' của vợ???**

Phải chăng Lời Chúa qua thánh Phaolo đòi như thế - theo như các học giả Công Giáo VN đã dịch? Bản Anh Pháp cùng một nghĩa:

22 Wives, **submit** yourselves to your own husbands **as you do** to the Lord.

23 For the husband is the **head** of the wife ...

22 Femmes, soyez **soumises** à vos maris, **comme au Seigneur;**

23 car le mari est le chef de la femme.. (Epheso 5:22)

Xin mở bất cứ bản dịch Tân Ước bằng tiếng Việt, Anh hay Pháp v.v. ai ai cũng dịch như thế . Trích trọn câu như sau

" Gia đình sống đạo²¹ Vì lòng kính sợ Đức Ki-tô, anh em hãy tùng phục lẫn nhau. ²² Người làm **vợ hãy tùng phục chồng như tùng phục Chúa**, ²³ vì chồng là **đầu** của vợ cũng như Đức Ki-tô là đầu của Hội Thánh, chính Người là Đấng cứu chuộc Hội Thánh, thân thể của Người.²⁴ Và như Hội Thánh tùng phục Đức Ki-tô thế nào, thì **vợ cũng phải tùng phục chồng trong mọi sự như vậy. Đó là Lời Chúa (???)** (LoiChuachomoingui trg 2038) "

~~một: vợ phải tùng phục chồng như tùng phục Chúa ???~~

~~hai: vợ cũng phải tùng phục chồng trong mọi sự như vậy. Đó là Lời Chúa (???)~~
~~Đó là Lời Chúa (???) XIN PHẢN ĐỐI~~ Đền ông ngang hàng với Chúa vì cao trọng hơn đàn bà? Chồng là **đầu**, là **head**, là **chef** của vợ? Định luật khắc nghiệt **Ephê5:22** đã đè bẹp phụ nữ cả mấy chục thế kỷ qua song vì **Ephê5:22 bị coi là Lời Chúa(???)** có **imprimatur** cho nên ai ai cũng đành nhắm mắt cố nghe cho xong..... rồi buông trôi. **XIN PHẢN ĐỐI**

Đó là Lời Chúa hay không? Nếu đúng là Lời Chúa thì ta phải nghe theo. Để làm dịu vấn đề có vị giải thích rằng thánh Phaolo đã chỉ cho *lời khuyên luân lý* theo cách sống của cổ nhân thế kỷ xa xưa. Tuy chẳng rành thần học song tôi phải khẳng định rằng **Luân Lý** dù hay đến đâu cũng không thể ngang hàng với **Lời Chúa** vì luân lý có thể đổi thay - còn **Lời Chúa thì chẳng thể nào đổi thay được**. Áp dụng lối giải thích ấy trong việc đọc Sách Thánh rất nguy hiểm vì sau này biết đâu có những câu sẽ bị ta cho là *luân lý bị đổi thay* không còn *giá trị như Lời Chúa*. Hiển nhiên cách đọc như trên làm ta mắc ghen song đây là chỗ người ta đọc Kinh Thánh như thế [rồi lấy con triện "**LỜI CHÚA- IMPRIMATUR**" ... đóng vào.]

Đáng lẽ câu Kinh Thánh nâng tâm hồn ta lên cao song đầu óc cha truyền con nối tạo ra chế độ PHỤ QUYỀN từ thế kỷ này qua thế kỷ kia đã chẳng may **làm ta hiểu méo mó** câu Lời Chúa và cứ đinh ninh rằng cách suy nghĩ cũ xưa ấy đúng. Ta hoang mang. Vì thế một số đức cha Ireland cho rằng *từ nay trở đi không nên cho cô đầu chú rể đọc Ephê522* và mấy đoạn thánh Phaolo dạy về đời sống vợ chồng nữa vì **Ephê522** như đề cao óc chồng là chúa vợ tôi đòi - miệt thị đàn bà - không còn phù hợp cho thế kỷ hiện đại- và là cơ kích thích bạo hành gia đình. Ưu tư của các ngài có lý.

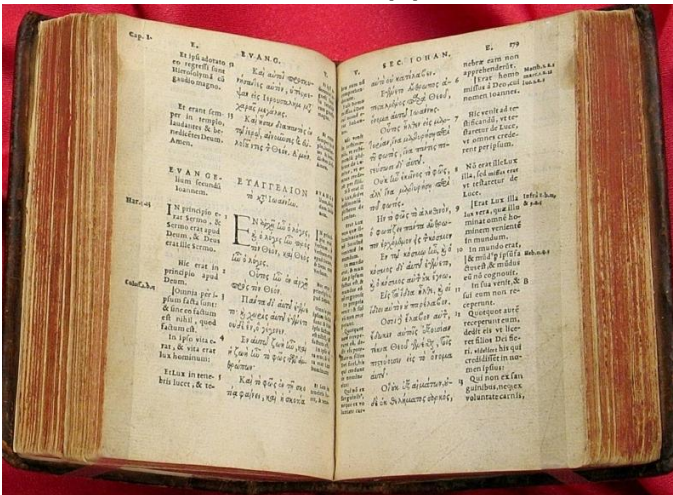
Xin xem (Negative impression regarding women, inciting domestic violence- Ireland Catholic Bishops

<http://www.ewtn.com/vnews/getstory.asp?number=6476>

2. <http://archive.thetablet.co.uk/article/9th-september-2000/23/irish-bishops-want-to-drop-misogynistic-texts-seve>

3. <https://www.futurechurch.org/women-in-church-leadership/women-in-church-leadership/scriptures-that-subordinate-women>

Epheso 5:22 là Lời Chúa song ta đọc sai chỉ vì (1) ta theo Textus Receptus 1551 chấm câu sai chỗ và (2) đầu óc còn theo cái hiểu lỗi thời nên chọn nghĩa vài chữ không sát.

Trước kia Lời Chúa chỉ là các bản chép tay và cổ nhân CHƯA nghĩ đến cách dùng bộ dấu chấm phẩy để ngắt câu. Khoảng năm 1516-1550, các cuốn Kinh Thánh được in và được gọi chung là **Textus Receptus** (**TEXTUS**: bản văn, **RECEPTUS**: được mọi người cùng đón nhận) song chưa giải quyết được vấn đề chấm câu. Đến năm 1551 thì bản **Textus Receptus 1551** của **Stephanus** (Robert Estienne 1503-1559) xuất hiện rất độc đáo: ông tào bạo

khởi xướng ra **cách đánh số từng đoạn và từng câu Kinh Thánh. Nhờ sáng kiến mang tính cách khoa học này, Lời Chúa xem như hợp lý hơn vì đọc rõ hơn.** Xin xem

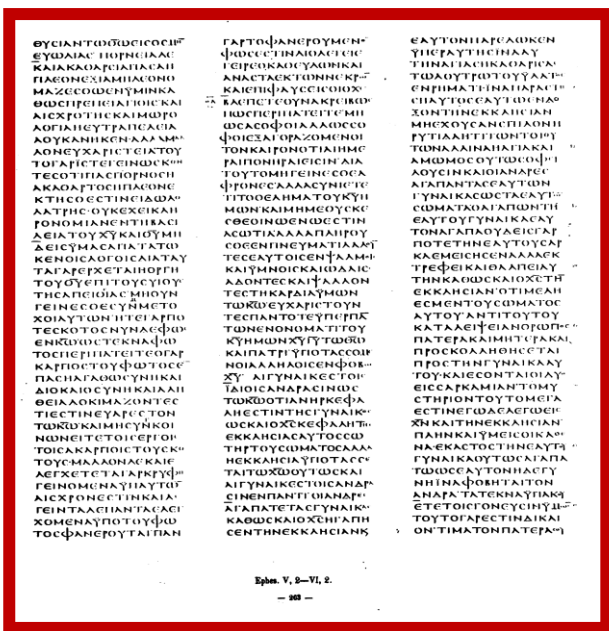
[\[http://library.dts.edu/Images/Sc/stephanus.gnt.1551.L.jpg\]](http://library.dts.edu/Images/Sc/stephanus.gnt.1551.L.jpg)

Từ đó đến nay, các bản Kinh Thánh Chính Thống Giáo, Tin Lành và Công Giáo cùng chấp nhận sáng kiến **Textus Receptus 1551 ngắt câu, chấm câu và đánh số từng câu, từng đoạn** như một **'quy luật bất thành văn'**, như một **chân lý** làm cho nhiều người lầm tưởng rằng các thánh sử Matthêu Marco LuCa...**đã viết Phúc Âm theo cách ngắt câu như thế.**

Stephanus chỉ là nhà in - không là Kinh Thánh gia - nên việc chấm câu và đánh số không tuyệt đối hoàn chỉnh. Có chỗ theo văn phạm là hai câu riêng rẽ song ông quên đặt dấu chấm nên vô tình nối liền hai câu đánh chung một số (vd Mat 1:23&24 v.v...), có chỗ ông đặt dư, chia một câu ra hai ba câu mang số khác nhau (vd xin xem Lc1:26&27,1Cor15:23&24 v.v), gây đứt đoạn văn phạm, loãng ý, và những lỗi hổng trong việc hiểu ý nghĩa trọn vẹn các câu Lời Chúa. Thấy có nhiều chỗ không hợp lý, các học giả khi dịch Bản Sách Thánh sang các thứ tiếng khác nhau thì đã tu chỉnh cách đánh dấu ngắt câu, chấm phẩy theo ý mình song đã tạo ra một biến dạng loạn xạ giữa các bản in, biến đổi Ý NGHĨA LỜI CHÚA. Ta còn bước xa hơn nữa là trong khi một chữ cổ có thể mang nhiều nghĩa song đầu óc ta- vì sẵn nhiều thành kiến cố định - hoặc vì cái hiểu của tiềm thức ăn sâu trong óc đã **vô ý chọn ý nghĩa một vài chữ không chính xác làm Ý NGHĨA LỜI CHÚA biến đổi thêm.**

Nova Vulgata đã xuất hiện. Các học giả kiêm chủ chăn Phaolo VI, Gioan Phaolo II và Benedicto 16 nay trong Nova Vulgata đã tra xét và đã chữa lại những khiếm khuyết ấy để từng câu nay được đặt đúng vị trí, được đọc cho đúng văn phạm mang những ý nghĩa trong sáng, xác thực, hợp luận lý và thần học hơn tuy về mặt hình thức vẫn theo quy luật đánh số Textus Receptus hiện có

Bên đây là **thơ Ephêso 5:2 -6:2 trong Bản Cổ chép tay Hy Lạp CODEX VATICANUS** - thế kỷ 4 *SPECIAL THANKS TO CSNTM*

http://www.csntm.org/Manuscript/View/GA_03

- column # 1: Eph 5:2 – Eph 5:13
- column # 2 : Eph 5:13 – Eph 5:25
- column # 3: Eph 5:25 – Eph 6:2

Xin thấy các câu nguyên thủy viết chằng chịt khó đọc lại không đánh số

eucharistountes pantote huper pantôn en onomati tou kuriou hêmôn Iêsou Christou tô Theô kai patri hupotassomenoi allêlois en phobô Christou hai gunaikes tois idiois andrasin hôs tô Kuriô hoti anêr estin kephalê tês gunaikos hôs kai ho Christos kephalê tês ekklêsias, autos sôtêr tou sômatos

Xin mang ơn Stephanus trong Textus Receptus đã khởi xướng việc chấm câu cho dễ đọc. Các học giả sau này khi dịch Bản Sách Thánh sang các thứ tiếng khác đã sửa đổi các dấu chấm phẩy của Textus Receptus để mong dẫn giải ý

của mình. **Song ta phải chấm câu ra sao cho đúng ý của Phaolo tác giả Epheso? cho hợp lý và đúng văn phạm? Không thể dễ dãi chấp nhận rằng ai ai cũng chấm câu đúng.** Khi được giao trách nhiệm nghiên cứu dọn đường cho *Nova Vulgata* thì nhóm chuyên viên của Giáo Hội đã đồng ý soạn ra bản sau đây gọi là **Bản Stuttgart** đọc theo những quy tắc khắt khe của khoa phê bình khảo sát, tái phối trí các câu *trở về tình trạng nguyên thủy không dấu ngắt. Việc thêm vào dấu ngắt câu và dấu chấm hay phẩy v.v... sẽ do thẩm quyền cao nhất là Giáo Hoàng định đoạt....* Dĩ nhiên cách làm việc thì theo quy định khoa học ấy còn cung

5 vợ chồng hãy yêu kính nhau

cách các ĐTC làm việc có thể khác hơn thì tôi không rõ. Bản **Stuttgart** đang được anh em ly khai chấp nhận như một bản hợp lý đáng tin cậy. Xin coi: **Vulgate** <http://en.wikipedia.org/wiki/Vulgate>
Sau đây là **Bản Stuttgart** xin đưa ra với mục đích trình bày mà thôi:

BIBLIA SACRA VULGATA (STUTTARTENSIA)

ad Ephesios Novum Testamentum

http://la.wikisource.org/wiki/Biblia_Sacra_Vulgata_%28Stuttgartensia%29/ad_Ephesios

5:19 loquentes vobismet ipsis in psalmis et hymnis et canticis spiritalibus cantantes et psallentes in cordibus vestris Domino

5:20 gratias agentes semper pro omnibus in nomine Domini nostri Iesu Christi Deo et Patri

5:21 subiecti invicem in timore Christi

5:22 mulieres viris suis subditae sint sicut Domino

5:23 quoniam vir caput est mulieris sicut Christus caput est ecclesiae ipse salvator corporis

Như ĐTC Gioan Phaolo nhận xét trong câu mở đầu Tông Hiến, trên bước đường phiêu bạt lữ thứ trần gian chúng ta, nghĩa là kể cả chính ngài, với tư cách con cái loài người, cần Lời Chúa hướng dẫn. "Ôi! Chúa Trời giàu có khôn cùng, khôn ngoan vô tận, thông suốt bao la! Quyết định Chúa Trời nào ai dò thấu! Đường lối Chúa Trời nào ai đủ sức dõi theo!" [Roma 11:33]. Song với trách nhiệm của Đấng Chấn Chiên, với lòng tự tin và với Ơn Thánh Thần, ĐTC Gioan Phaolo đã giúp chúng ta biết chầm câu trong việc học hỏi Lời Chúa. Tuy nhiên ngài không hề tự mãn tự tôn coi như mình là kẻ luôn nắm lẽ phải đạt tột đỉnh chân lý mà Sự Thật luôn chính là Chúa Kitô vì thế chính ĐTC Gioan Phaolo vẫn hiên ngang song cùng lúc vẫn khiêm nhường tự nhận mình cần được bổ túc trên đường đi đến hoàn thiện và ngài xin chúng ta hãy ai thấy Nova Vulgata cần sửa sai điều gì thì lên tiếng. [Xem **Cước chú 2 Liturgiam Authenticam: Nova Vulgata makes no claim to inalterable perfection** <http://www.bible-researcher.com/liturgiam-authenticam3.html> Nov 5, 2001. hay <http://www.ewtn.com/library/CURIA/CDWVULG.HTM>]

Chúng tôi chưa thấy và tin sẽ chẳng tìm ra ngài sai chỗ nào mà ngược lại phải tạ ơn ngài đã bổ túc cho chúng ta hiểu ra nhiều điều chúng ta sai. Song nếu thế kỷ sau này- tôi nói giả dụ- lại xuất hiện một ĐTC Chủ Chấn Mới đọc lại Nova Vulgata rõ hơn nữa thì chúng ta không lấy làm lạ mà càng cảm tạ Chúa Thánh Thần thương cho chúng ta tuy còn là loài người song càng ngày càng hoàn thiện như Cha Trời là Đấng Hoàn Thiện.

Vậy xin anh chị nghe ĐTC Gioan Phaolo đọc Epheso 5:20-30 theo cách chầm câu mới như sau. Việc ngắt câu quan trọng hơn là việc đánh số câu.

NOVA VULGATA: 20 Gratias agentes semper pro omnibus in nomine Domini nostri Iesu Christi Deo et Patri, 21 subiecti invicem in timore Christi,

22 Mulieres viris suis sicut² Domino, 23 quoniam vir **caput** est mulieris, sicut¹ et Christus **caput** est ecclesiae, ipse salvator corporis,

24 Sed ut ecclesia subiecta est Christo, ita et mulieres viris in omnibus,

25 Viri, diligite uxores, sicut¹ et Christus dilexit ecclesiam et seipsum tradidit pro ea, 26 ut illam sanctificaret mundans lavacro aquae in verbo, 27 ut exhiberet ipse sibi gloriosam ecclesiam non habentem maculam aut rugam aut aliquid eiusmodi, sed

ut sit sancta et immaculata, 28 Ita et viri debent diligere uxores suas ut corpora sua. Qui suam uxorem diligit, seipsum diligit, 29 nemo enim umquam carnem suam odio habuit, sed nutrit et fovet eam sicut¹ et Christus ecclesiam, 30 quia membra sumus corporis eius, 31 Propter hoc relinquet homo patrem et matrem et adhaerebit uxori suae, et erunt duo in carne una,

32 Mysterium hoc magnum est; ego autem dico de Christo et ecclesia! **dấu than**

33 Verumtamen et vos singuli unusquisque suam uxorem sicut seipsum diligit; uxor autem timeat virum,

[http://www.vatican.va/archive/bible/nova_vulgata/documents/nova-vulgata_nt_epist-ephesios_lt.html#5]).

Tạ ơn Chúa đã ban Lời Dạy qua thánh Phaolô. Tạ ơn Ba Đức Thánh Cha đã chỉ dẫn rõ cho ta đọc những câu nào, ngắt câu thế nào, theo các dấu chấm phẩy mới.

Vd ta thấy cùng trong một đoạn tương đối ngắn vừa trình bày trên thì

(a) trong khi Vulgata Cổ đánh số 2 câu rời rạc là 20, 21 song nay Nova Vulgata gộp lại thành câu 20; hoặc (b) 3 câu rời rạc là 25, 26, 27 gây loãng ý nay gộp lại thành câu 25; hoặc 28, 29, 30 nay gộp lại thành câu 28. Sự sửa chữa này phần chính là để cho đúng ý nghĩa THẦN HỌC và cũng là để điều chỉnh văn phạm cho mạch lạc; bởi thế nếu ta chỉ vì tình cảm nhất định đọc theo các bản dịch cũ thì e ta đọc lời Chúa thiếu sót.

Nova Vulgata là giống mức Lời Chúa, đừng coi sách nào cao trọng hơn. **Tôi sẽ không đọc lại Vulgata Cổ hay các bản dịch dựa theo Sách Vulgata Cổ này nữa để đâu óc thông dong hơn.** Lý do là bởi các dấu chấm dấu phẩy dễ bị ta sơ ý đọc trượt qua. Hiểu sai một ly ta đi một dặm

PHƯƠNG PHÁP ĐỌC

Dù sao khi đọc Hy Lạp hay Latinh - thì ta phải rảnh rỗi theo văn phạm Hy La và cần đánh vần từng chữ và từng câu theo vài quy tắc căn. Có nhiều mẹo lăm, sau đây chỉ là một mẹo 3 bước giản dị đã được trình bày tuy không mạch lạc cho lăm. Xin sẽ điều chỉnh sau.

Xin xem **VÀI BA MẸO VĂN PHẠM GIÚP ĐỌC LỜI CHÚA NOVA VULGATA VÀ CÁC BẢN CỔ KINH THÁNH**

http://www.conggiaovietnam.net/upload/article/f_1367156411.pdf

Đại cương 3 bước như sau:

1- **IRWIS I Read What I See** ta thấy gì đọc nấy, tức đọc từng chữ cách thoải mái vô tư. Nhiều câu Kinh Thánh ta nắm lòng nên dễ đọc theo tiềm thức - tức đọc mới một nửa thì câu đã hiện ra 100% trong đầu. Cổ nhân dạy *dục tốc bất đạt*. Xin vô tư thêm một chút.

2 - **RAST Read All Sentences Together** đọc chung chữ theo cả cụm chữ và chòm câu, kể cả dấu ngắt câu [của chính tác giả] để định vị *chữ* trong mạch văn (context). Điều này thì Nova Vulgata đã giúp ta rất nhiều. Bản Hy Lạp không có dấu ngắt câu thì ta **RAST** là tìm các động từ và chữ nối các ĐT ấy - tức là đánh vần câu- sẽ rõ ra các mệnh đề chính phụ. Riêng tôi thường áp dụng bộ dấu chấm câu của Nova Vulgata cho bản Hy Lạp.

[Riêng các dấu ngắt câu KHÔNG do chính tác giả mà do dịch giả thêm vào - tức đã bị lọc qua lăng kính thì tôi luôn quan tâm đến xác thực tính của chúng (theo tinh thần **Stuttgart**), để tránh câu bị chặt khúc, ý bị đứt đoạn tạo biến nghĩa.]

3- **MIBA Meaning Intended By the Author: Tác giả muốn nói gì cho ta?** Vô tư từ bề nổi mặt chữ ta tìm ra Lời và Ý sâu bên trong. Đọc vội, đọc theo tiên kiến hay vô tình đọc theo kiểu Việt Anh Pháp thì sẽ hiểu sai.

[một] Ta cần tra tự điển để hiểu nghĩa đen, nghĩa bóng của chữ ấy theo cả cụm chữ và cả chòm câu, và cả đoạn, song nên coi đó là bước chót vì tự điển chưa hẳn đã đầy đủ và chính xác. Ta đọc Lời Chúa chớ không chỉ đọc cổ văn; *bản Tân Ước vẫn chính là cuốn tự điển hay nhất để so với cũng chữ ấy tác giả viết trong đoạn khác của Tin Mừng đang đọc - và cả bộ Tin Mừng để hiểu nghĩa nông sâu; trước là để tăng thêm Đức Tin song cũng là để hiểu rằng các tác giả KT đã nghe chính Lời Chúa nói những chữ ấy và ghi chép lại cho chúng ta.*

Ví dụ hiển nhiên là trong đoạn Ephêso này ta thấy chữ **HUPOTASSO** được Phaolo viết đi viết lại nhiều lần. Các dịch giả chỉ dịch theo nghĩa duy nhất là **tùng phục/submit**. Có đúng hay không? Chữ này có nhiều hơn là 5 nghĩa. Thánh Phaolo chọn nghĩa **1, 2, 3, 4 hay 5?** Ta phải khám phá ra những ý nghĩa khác thay vì lười suy nghĩ chỉ muốn giải dị dùng đầu óc đặc sệt tinh thần *chủ tở trọng nam khinh nữ* sẵn có từ nhiều thế kỷ. Cho dù chính Chúa GiêSu nếu không nói chữ ấy theo đúng tiếng Hy Lạp thì Chúa Thánh Thần cũng đã cho các thánh tông đồ dịch ra như vậy. Đây là khía cạnh rất quan trọng của tông truyền thánh. Xin anh chị Tin Lành nhớ là Lời Chúa từ Chúa KiTô qua Mẹ Hội Thánh mà ra nhờ tông truyền

[hai] Xin chú ý dù sao nhiều chữ viết theo thành ngữ, phong tục, ca dao, tục dao, điển ngữ... .. kể cả phong tục & luật lệ Do Thái vào thời GiuSe và Maria còn sống, tuy theo bề nổi thì chữ Hy Lạp Latin được dùng song có thể oái oăm chữ nghĩa vì người viết thuộc gốc Do Thái. Vd lễ hỏi và lễ cưới của GiuSe & Maria phải được hiểu theo cổ luật MaiSen khác biệt với phong tục La Mã thời ấy.

[ba] Có những *chữ Chúa GiêSu ban phải được hiểu theo nghĩa mới mà tự điển không hề có...* vd chữ **Sống Lại, Nước Trời, Ôn Tha Tội, Sống Đời Đời..v.v...** Bản thân tôi không tin vào tự điển cho lắm bởi nếu lười biếng ta chọn đại một nghĩa có thể quá lỏng lẻo hay quá xa gây biến nghĩa Lời Chúa. Nhiều khi ta có thể như phải đầu hàng vì chữ Chúa ban có những động tự được chia theo văn phạm tiếng Nước Trời khi bàn đến đời đời vĩnh cửu song đầu ta bị hạn hẹp vào giờ của trái đất song trên Nước Trời thời gian chẳng còn là dụng cụ đo đạc. Xin theo **Nova Vulgata**

Ta đọc câu Epheso 5:20 và 21 trước

NOVA VULGATA: [Anh chị em bậc vợ chồng thân mến,]

20 Trong mọi lúc, cho mọi điều, anh chị em hãy dâng lời cảm tạ Chúa Trời và là CHA nhờ Danh Chúa GiêSu KiTô Chúa chúng ta (, dấu phẩy) 21 trong lòng kính tôn Chúa Kitô, xin anh chị em hãy (hupotasso5 yêu thương và kính trọng (=yêu kính) nhau

Có mấy nhận xét quan trọng

(1) **Vulgata Cổ và các bản dịch cũ đọc cho ta thiếu nửa câu. Vulgata Cổ** khởi đầu đoạn nghĩa vụ vợ chồng với câu Ephê 5: 21 như câu độc lập- tuy không sai song đọc thiếu đậm ra ta hiểu không trọn vẹn. Nghe như thánh Phaolo đã chỉ cho lời khuyên luân lý xương cho vợ chồng mà không hề nói đến Bí Tích Hôn Nhân.

Khi **IRWIS & RAST** ta thấy Chủ Chăn Gioan Phaolo trong **Nova Vulgata nay đọc câu 20 nối với câu 21:** Khi nối 2 câu Ephê 5:20&21, **Nova Vulgata dạy ta Bí Tích Hôn Nhân** theo nền văn hóa Tin Mừng Chúa GiêSu khai sáng đổi mới sai lầm của người xưa và đọc Lời Chúa theo khuôn mẫu ấy. Hai vợ chồng, noi gương Gia Đình Thánh của Đức Maria, người vợ và

chồng bà là thánh cả GiuSe hiểu rằng (1) Chúa Trời tác thành họ làm vợ chồng theo Thánh Ý Ngài nên: trước hết [với Chúa thì] **sống với nhau hợp nhất trong tâm tình cảm tạ, ca ngợi và cầu nguyện và [2 đối với nhau thì] yêu thương và kính trọng (=yêu kính) nhau**

Khi **MIBA** ta hiểu Chúa GiêSu đã dạy ta phải **cảm tạ** CHA Trời khi nhận lãnh các Bí Tích - như khi ngài dạy về Bí Tích Thánh Thể v.v... Chính anh chị cử hành và ban Bí Tích Hôn Nhân cho nhau. Hãy cảm tạ Chúa CHA vì CHA đã ban cho anh một người bạn đường, vì CHA đã ban cho chị một tấm chồng. Hãy cảm tạ Chúa Thánh Thần đã tấn phong anh chị thành vợ chồng và banƠn xuống anh chị. Đời sống vợ chồng là mộtƠn Gọi chẳng thấp hơn Bí Tích chịu chức thánh theo Thánh Ý Chúa.

(2) Khi **MIBA** ta cũng hiểu từng câu Epheso5: 20 & 21 & 22 trong Vulgata Cổ là Lời Chúa. Ý nghĩa từng câu không sai lầm song đầu óc đặc sệt thành kiến coi nhẹ phụ nữ, thấp nữ viết vô, tam tông tứ đức... theo tiềm thức đã ảnh hưởng trong việc chọn câu rời rạc và **chọn nghĩa không thích đáng** làm cho Vulgata Cổ Epheso 5:20-22 gây ra có hiểu lầm. Đã nhiều trăm năm, ta không nhìn ra **CHA Trời và THÁNH THẦN tác thành hôn nhân và ban ơn cho họ** mà chỉ vội nhìn *phu xướng phụ tùy: vợ thì thua chồng*. Chủ Chăn Gioan Phaolo trong **Nova Vulgata** đã đặt lại vị trí và vai trò Lời Chúa của từng câu, giải tỏa quan niệm cổ hủ ấy.

(3) Tôi không gượng gạo đâu vì nay ta có **Môn Thần Học Thân Thể**. Trong các khóa Dự Bị Hôn Nhân xin theo **Nova Vulgata** đọc **Epheso522** cho các bạn trẻ theo **dấu phẩy dấu chấm mới** như thế mong họ yêu kính nhau suốt đời. Chú ý ĐTC đã cho nổi 2 câu 20 & 21 ấy vì cũng đoạn này đã là đề tài ngài giảng giải liên tục trong **129 buổi Triều Kiến ĐTC mỗi Thứ Tư** từ Sept 1979 đến Nov 1984 (theo internet kiểm rõ là 129 lần- Ai viếng Roma cũng mong được gặp ĐTC sáng Thứ Tư). Nay ta gom chung các bài giảng ấy và gọi là **Theology Of The Body** - tạm dịch **Môn Thần Học Thân Thể** khám phá ra Thánh Thần Chúa tác động và xuống ơn trong Bí Tích Hôn Nhân cho từng đôi vợ chồng. Sau đó cuốn **Giáo Lý Mới** của Mẹ Giáo Hội đã khai triển đề tài này rất rõ. Cũng xin xem thêm trong internet. Nghĩ đề tài này rất quan trọng cho các anh chị lớp DBHN học hỏi về gia đình sống đạo.

(4) Sẽ bàn thêm chú thích sau song xin **MIBA** trước để dễ theo dõi.:

(a) Ta sẽ đọc chữ Hy Lạp **HOS** **ως** [Latinh **sicut** (SIC+UT)]; chữ này có nhiều nghĩa khác nhau song hiểu tùy theo văn mạch (context): khi thì có nghĩa là- **HOS#1/sicut#1 như /giống như** hay khi thì có nghĩa là- **-HOS #2 để mà;** hay có nghĩa - **HOS #3 trong khi** v.v....
Tra tự điển <http://www.perseus.tufts.edu/hopper/text?doc=Perseus%3Atext%3A1999.04.0058%3Aentry%3Dw%28s>

(b) chữ **kephalê** mang 3 nghĩa: - (1) **kephalê tảng đá đầu the keystone** hay(2) **tảng đá nền chẵn góc the cornerstone** , hay (3) **cái đầu**, the head. Chữ này chính Chúa GiêSu đã dùng trong LuCa 20:17. Xin anh chị chọn nghĩa thích hợp nhất

(c) Các thánh Tông Đồ Phero, Giacobe, Phaolo viết chữ **Hupotasso /subiecti** nhiều lần. Xin chọn ra 5 nghĩa **Hupotasso1-5** và xin anh chị chọn nghĩa thích hợp nhất :

1. Ta **Hupotasso1** kính trọng Chúa & tuân phục Luật Thánh Chúa ban (x. Giacobe 4:7)
2. Ta cũng **Hupotasso2** nhà cầm quyền và tuân hành luật lệ của họ (Do thái 13:17; 1Pet2:13)
3. Ta cũng **Hupotasso3** người hầu việc Hội Thánh (1Cor16:16)
4. Ta cũng **Hupotasso4** người bậc trên, người già cả (1Peter 5:5)
- 5a. Chồng **Hupotasso5** vợ (Epheso 5:21) (Col 3:18)
- 5b. Vợ cũng **Hupotasso5** chồng (Epheso 5:22).

Tôi tin là chữ **Hupotasso5** thích hợp nhất cho bài này về tình vợ chồng. Song phải dịch ra sao? Xin nhớ Mẹ Hội Thánh cho anh chị nắm tay nhau thề trước mặt Chúa trong ngày khởi điểm của Bí Tích Hôn Nhân là **hupotasso5 yêu thương nhau và kính trọng nhau (yêu kính nhau) suốt đời.**

LM Chủ tế : **Vậy bởi vì anh chị đã quyết định kết hôn với nhau, anh chị hãy cầm tay nhau và nói lên sự ưng thuận của anh chị trước mặt Thiên Chúa và Hội Thánh Người.**

Cô dâu và chú rể cầm tay nhau, rồi chú rể nói:

Tôi (tên chú rể) nhận em (tên cô dâu) làm vợ, và hứa sẽ giữ lòng chung thủy với em, khi thịnh vượng cũng như lúc gian nan, khi bệnh hoạn cũng như lúc mạnh khỏe, để yêu thương và kính trọng em mọi ngày suốt đời tôi.

Cô dâu đáp lại: **Tôi (tên cô dâu) nhận anh (tên chú rể) làm chồng, và hứa sẽ giữ lòng chung thủy với anh, khi thịnh vượng cũng như lúc gian nan, khi bệnh hoạn cũng như lúc mạnh khỏe, để yêu thương và kính trọng anh mọi ngày suốt đời tôi.**

Chúa dạy như thế - Mẹ Hội Thánh dạy như thế - anh chị hứa với nhau như thế . Nếu anh chị đồng ý chọn nghĩa 5a & 5b **hupotasso5** là **vợ chồng kính yêu nhau suốt đời** - thì xin can đảm lấy bút sửa lại chữ **yêu kính** này thay cho hai chữ **tùng phục** trong Cuốn Tân Ước anh chị đang có ngay hôm nay; và cùng ký tên hứa sống theo những câu ấy như Lời Chúa qua thánh Gioan Phaolo đã dạy. Đọc theo học giả ta tưởng rằng **Hupotasso** [Latin **subiecti**] trong câu 23 chỉ có 1 nghĩa và 1 kiểu dịch e quá nghèo nàn là **vợ tùng phục vâng lệnh chồng như tùng phục vâng lệnh Chúa.** [Cước chú 1]:

Xin anh chị đọc lại câu 20 & 21:

Anh chị em bậc vợ chồng thân mến,

20 Trong mọi lúc, cho mọi điều, anh chị em hãy luôn dâng lời cảm tạ Đức Chúa Trời và là CHA nhờ Danh Chúa Giêsu Kitô Chúa chúng ta (, dấu phẩy nối câu)

21 trong lòng kính tôn Chúa Kitô, xin anh chị em hãy [hupotasso5] yêu kính nhau. .

[Chính anh chị cử hành và ban Bí Tích Hôn Nhân cho nhau. Hãy cảm tạ Chúa CHA vì CHA đã ban cho anh một người bạn đường, vì CHA đã ban cho chị một tấm chồng. Hãy cảm tạ Chúa Thánh Thần đã tấn phong anh chị thành vợ chồng và ban Ổn xuống anh chị. Xin hiểu rằng (1) Chúa Trời tác thành anh chị làm vợ chồng theo Thánh Ý Ngài nên: trước hết [với Chúa thì anh chị] **sống với nhau hợp nhất trong tâm**

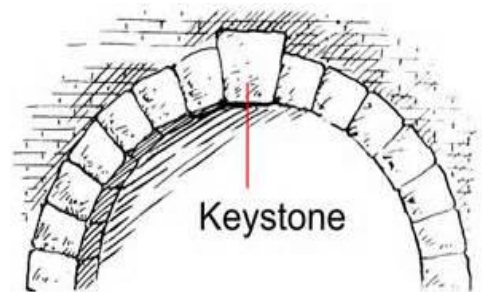
tình cảm tạ, ca ngợi và cầu nguyện và [2 đối với nhau thì anh chị] yêu thương và kính trọng (=yêu kính) nhau

(A. Các lời thánh Phaolô nói cho quý chị:)

22 **Để mà** [xin hiểu **HOS & sicut** theo nghĩa số #2: để mà, đang khi] **kính yêu Chúa (thờ Chúa) thì xin các chị em làm vợ hãy yêu kính [hupotasso5] chồng mình (, dấu phẩy)**

23 **và vì Đức Chúa KITô đã thành hòn đá nền tảng [kephale / caput** hiểu theo nghĩa #1 **keystone** đá đầu, đá nóc hay nghĩa #2 **cornerstone** đá góc nền) **cho Hội Thánh nương tựa, và làm Đấng Cứu Chuộc Hội Thánh là thân thể máu nhiệm của Ngài - thì chồng cũng là hòn đá nền tảng [kephale] cho vợ.**

Có 2 loại **kephalê** Latin **caput anguili**: (1) **tảng đá đầu keystone**, hay (2) **đá góc nền the cornerstone**, chỉ tảng đá kiên cố được thợ xây chọn làm nền vững chãi cho từng góc một căn nhà, hay đặt trên nóc của một cái vòm cầu để nối kết, kiểm soát và giữ vững toàn thể các phiến đá của kiến trúc thành một, (3) cũng có nghĩa là cái đầu)

24 **Và như Hội Thánh kính yêu [hupotasso] Đức Chúa KITô thế nào, thì xin các chị làm vợ hãy yêu kính [hupotasso5] chồng mình trong mọi sự mọi điều như thế.**

(B. Các lời thánh Phaolô nói cho quý anh:)

25. **Như** [Hiểu theo nghĩa **HOS#1 & sicut** #1] **chính Chúa Kitô yêu thương** **DILIGO** **Hội Thánh và hiến mình vì Hội Thánh; thì xin các anh làm chồng hãy yêu thương** **DILIGO** **vợ mình như vậy,**

26 **Với NƯỚC (Phép Rửa) và Lời Hằng Sống, Chúa thánh hóa và tinh tẩy Hội Thánh** 27 **để trước mặt Người, có một Hội Thánh xinh đẹp lộng lẫy, không tỳ ố, không vết nhơ hoặc bất cứ một khuyết điểm nào, nhưng thánh thiện và tinh tuyền.**

28 **Cũng một thể ấy các anh làm chồng thì 'mắc nợ phải'** (Bản Hy Lạp viết là **opheiló**: mắc nợ ai) **yêu quý** **DILIGO** **vợ mình như** **[HOS #1] bản thân mình vậy. Anh yêu** **DILIGO** **vợ mình thì anh yêu chính mình vậy.**

29-30. **Thật vậy, như** [Hiểu theo nghĩa **HOS#1**] **Đức Kitô nuôi nấng và chăm sóc Hội Thánh, vì chúng ta là bộ phận trong thân thể của Người; thì có ai ghét thân xác mình bao giờ đâu, trái lại, người ta nuôi nấng và chăm sóc thân xác mình.**

(Câu kết:) 31 **Chính vì thế : (I) - Lời Chúa nói rằng: chú rể sẽ lìa cha mẹ mà gắn bó với cô dâu vợ mình, và cả hai sẽ thành một xương một thịt.**

32. **Tôi muốn nói về Đức Kitô và Hội Thánh: Mẫu nhiệm này thật là cao cả!**

(II) Vậy mỗi người trong anh em hãy yêu ^{DILIGO} vợ như chính mình, còn vợ thì hãy yêu kính [phobeó]chồng.

**Benedicto, Gioan Phaolo: ĐÓ LÀ LỜI CHÚA! ALLELUIA
Tất cả: TẠ ƠN CHÚA! ALLELUIA**

1. XIN ANH CHỊ CHỌN Ý NGHĨA CHỮ: HOS#1, HOS#2, hay HOS#3 ?

Chữ **HOS** Latinh **sicut** (SIC+UT)] có nhiều nghĩa khác nhau hiểu tùy theo văn mạch (context):
(#1) **như /giống như** (#2) **để mà,** (#3) **trong khi** v.v....

- Câu 28 trọn vẹn nghĩa hơn nếu đọc theo nghĩa#1: **chồng thì phải yêu vợ mình như [HOS #1 sicut 1 như /giống như] yêu bản thân mình.**
- Câu 22 các học giả chọn **HOS#1 như /giống như** và Hupotasso1 dịch rằng **Người làm vợ hãy tùng phục chồng như tùng phục Chúa**

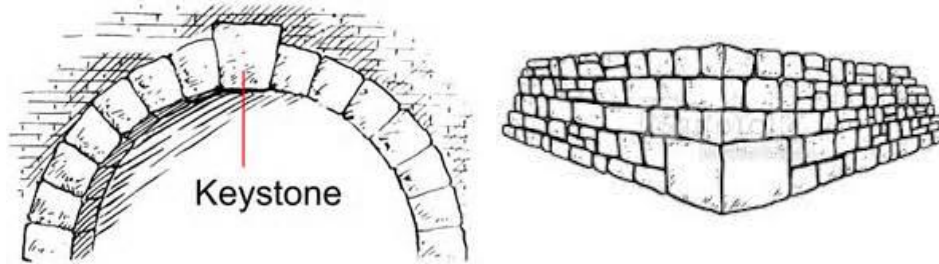
Song câu 23 trọn vẹn nghĩa hơn nếu ta chọn Hupotasso5 và HOS #2, #3: **để mà, đang khi] Người làm vợ hãy yêu kính chồng để mà yêu kính Chúa
Người làm vợ hãy yêu kính chồng đang khi yêu kính Chúa**

Xin can đảm lấy bút chép lại câu Lời Chúa Nova Vulgata này vào Sách Tân Ước của anh chị.

2. CHỌN Ý NGHĨA CHỮ **Kephale** (Latin **caput**, hay đủ hơn **caput anguli**):

Người Hy Lạp mượn chữ **KEPHAS ĐÁ**, tiếng Aramic, tiếng nói vùng Chúa GiêSu sinh sống tạo ra chữ **kephalê** mang 3 nghĩa:

(1) **kephalê tảng đá đầu the keystone** hay (2) **tảng đá nền chẵn góc the cornerstone**, chỉ tảng đá kiên cố được thợ xây chọn làm nền vững chãi cho từng góc một căn nhà, hay trên nóc của một cái vòm cầu để nối kết, kiểm soát và giữ vững toàn thể các phiến đá của kiến trúc

Tôi tin Chúa GiêSu đã học nghề với Thánh GiuSe. Hai cha con sống với nghề xây cất nên rất am tường về kỹ thuật đặt đá **đầu the keystone**, hay **đá nền chẵn góc the cornerstone**.

Chính Chúa cũng tự ví mình như **kephalê tảng đá nền (caput anguli, the keystone, the cornerstone)** khiêm nhường đứng dưới làm nền tảng nâng đỡ Hội Thánh Chúa quý yêu; mà cũng là một mẫu nhiệm. Chúa GiêSu hỏi các kinh sư rằng:

"Vay câu Kinh Thánh này có nghĩa gì:

Tảng đá **lithon** thợ xây nhà loại bỏ,

lại trở nên **kephalê** tảng đá nền, tảng đá góc tường? [TV 118, LuCa 20:17 CVTD 4:11]

ho de emblemsas autois eipen: ti oun estin to gegrammenon touto:

lithon hon apedokimasan hoi oikodomountes, houtos egenêthê eis **kephalên** gônias;

NOVA VULGATA " Quid est ergo hoc, quod scriptum est:

"**Lapidem** quem reprobaverunt aedificantes, hic factus est in **caput anguli**?"

[chữ Hy Lạp: **Lithon, lithos** /Latinh **Lapidem** là tảng đá song **kephalê/ caput anguli** là tảng đá được tuyển chọn làm đá **đầu the keystone**, hay **đá nền chẵn góc the cornerstone**]

(3) nghĩa bóng **kephalê cái đầu** cứng rắn, **the head, the keystone head**

mang nghĩa cái đầu để đứng hàng đầu chỉ huy, để đương đầu đối chọi -

<http://www.biblestudytools.com/lexicons/greek/nas/kephas.html>

(a) Thánh Phaolô ví **Chúa KITô là CHÔNG- Hội Thánh là vợ**. Vợ chồng yêu thương nhau theo gương Chúa yêu thương Hội Thánh và Hội Thánh mến yêu và liên hệ làm một với Chúa. Chúa là **Đầu Hội Thánh (the head of The Church kephalê cái đầu-)** để đứng hàng đầu chỉ huy, để đương đầu đối chọi bảo vệ cho ta là **thân mình Chúa**.

(b) Để thay mặt Chúa trên trái đất này, Chúa KITô chọn **Simon** và các Chủ Chăn kế nhiệm. Chúa đã chính thức gọi **Tông Đồ Simon** theo tên mới do chính Chúa đặt cho ông là **Kêpha** (Latinh **Petrus** tức **PhêRô: The Cornerstone, Keystone of the Church.**) Chúa nói Chúa xây Hội Thánh Ngài trên **Tảng Đá** ấy và **Tảng Đá** ấy cứng rắn nên Hỏa Ngục chẳng gây hại được. Xin xem Gioan 1:42, 1Cor15:5, Mattheu 16:18). Chúa cũng chọn **Kêpha PhêRô** và các Chủ Chăn kế nhiệm như **hòn đá keystone** đặt trên nóc của Giáo Hội để làm **Đầu** đứng đầu chỉ huy mà cũng để nối kết, kiểm soát và giữ vững toàn thể **thân mình Chúa** là Giáo Hội

Xin các anh chồng hiền ngang vì nay được Chúa đòi làm **Tảng Đá nền chẵn góc cornerstone** để vợ con anh đứng vững trên ấy; anh không được chọn để làm **"đầu"** làm

'chef' vợ của anh [như chữ KEPHALÉ bị dịch vội vã,] để truyền lệnh cho nàng vâng phục đầu. Song anh cũng lại là **Tảng Đá Đầu Keystone** để hứng mũi chịu sào, để giữ vững từng khía cạnh trong cuộc sống gia đình anh, cho gia đình no đủ êm ấm, nô nê là mang lại cho vợ con anh đủ tình yêu và tiền bạc cơm áo

3. CHỌN Ý NGHĨA CHỮ opheiló οφειλω: mang cái nợ phải trả. Thánh Phaolô viết là chồng mang cái nợ phải trả cho vợ. Tôi ngỡ ngỡ vì tổ tiên Việt dạy rằng vợ chồng là Trời cho cái duyên gặp nhau yêu nhau mà cũng lại là cái nợ trả cho nhau]

DILIGO

4. CHỌN Ý NGHĨA CHỮ phobeó Latin **timeo tôn kính** : to reverence, venerate, to treat with deference or reverential obedience, to fear: **Thayer's Greek Lexicon**
STRONGS NT 5399: φοβέω <http://biblehub.com/thayers/5399.htm>

5. Ý NGHĨA động tự **YÊU2 AMO** **YÊU1 DILIGO**

Xin xem: **CÙNG LÀ YÊU CHÚA**

SONG YÊU CHÚA CÁCH DILIGO VÀ YÊU CHÚA CÁCH AMO KHÁC NHAU THẾ NÀO?

<http://www.conggiaovietnam.net/index.php?m=home&v=detail&ia=13020>

Latin có 2 chữ để diễn tả cách biểu lộ **TÌNH YÊU**

(1) động tự là **DILIGO** [chữ Hy Lạp **AGAPE**] yêu cao thượng vị tha không đòi điều kiện và

(2) **AMO** [chữ Hy Lạp **PHILO**] yêu theo tâm tình quý mến tự nhiên.

Chúa GiêSu biết rõ Phero yêu Chúa song cứ hỏi ông đến 3 lần rằng ông có **YÊU CHÚA DILIGO** hay không? Chúa dùng động tự **YÊU1 DILIGO**.

Phero dùng động tự **YÊU2 AMO** đáp lại "**Con yêu mến AMO Chúa**". (Gioan 21:15-17)

Chúa đòi ta thực hành điều răn 1 : **<<- YÊU CHÚA DILIGO >>** - đó là điều răn đứng đầu và lớn nhất- Và điều răn thứ 2- cũng quan trọng giống y như điều răn trên: **<< ta phải YÊU THƯƠNG DILIGO người khác kể cả kẻ chống đối ta>>**, yêu cao thượng vị tha không đòi điều kiện (Mattheu 22:34-40 & LuCa 6:27) - ,

Theo Epheso 5: 22 Chúa cũng đòi hỏi vợ chồng trao nhau không chỉ là **AMO** tình yêu quý mến tự nhiên thương ban đầu mà là tình yêu **DILIGO** trọn lòng chung thủy với nhau, khi thịnh vượng cũng như lúc gian nan, khi bệnh hoạn cũng như lúc mạnh khỏe, để yêu thương và kính trọng nhau mọi ngày suốt đời.

5. CHỌN Ý NGHĨA HUPOTASSO 1, 2, 3, 4, 5 · Xin nhớ Mẹ Hội Thánh cho anh chị nắm tay nhau thề trước mặt Chúa trong ngày khởi đầu cử hành Bí Tích Hôn Nhân theo nghĩa **hupotasso** **5 yêu thương và kính trọng nhau (yêu kính) nhau suốt đời**. Bí Tích sẽ kéo dài hàng ngày trong cuộc sống anh chị

Tôi đề nghị cách đọc như trên mong không lầm lạc song không đầy đủ vì còn nhiều điều chưa nói đến; nếu ai thấy có sai lầm hay thiếu sót xin chỉ giáo.

Xin cảm ơn và kính chào anh chị..

May 1, 2015 LsNguyenCongBinh@gmail.com

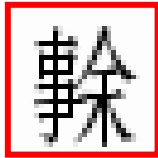

PHỤ ĐÍNH: THỜ
TRONG TIẾNG VIỆT

LÀ CHỮ YÊU CAO NGHĨA NHẤT

Lời Chúa dạy ta phải **yêu mến diligo Chúa** và **yêu mến đồng loại** như **yêu mến chính mình**. song nếu ta đặt mấy chữ **yêu mến** đó lên bàn cân thấy ... có một khoảng cách biệt. Lời Dạy của Cha Rông Mẹ Tiên rất hay song không cao bằng LỜI CHÚA nên xin tạm trình bày trong mục Cước Chú này.

- Tổ tiên dạy ta
1. **THỜ** TRỜI
 2. **THỜ** CHA MẸ và
 3. **VỢ CHỒNG THỜ** NHAU

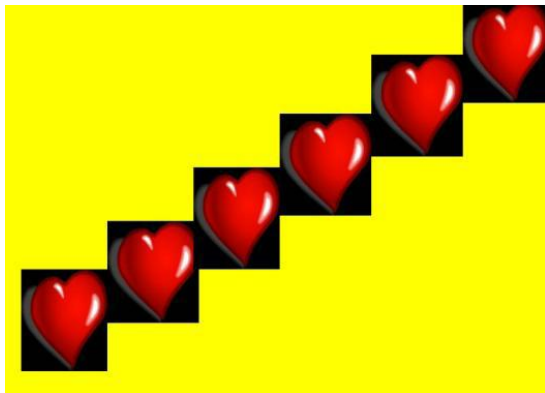

Để viết chữ **THỜ** là tiếng Việt rông, hồi xưa tổ tiên ta lấy chữ **thù** (con cóc) làm âm và viết chữ **sự** là **việc phải làm**, và một trong các *việc quan trọng nhất trong đời phải làm* là

1. SUỐT ĐỜI **YÊU MẾN KÍNH TRỌNG BIẾT ƠN** Trời ,
2. SUỐT ĐỜI **YÊU MẾN KÍNH TRỌNG BIẾT ƠN**, phụng sự hầu hạ cha mẹ và
3. vợ chồng **SUỐT ĐỜI YÊU MẾN KÍNH TRỌNG BIẾT ƠN** nhau. vợ chồng lo cho nhau, cho con

Có cụ dùng chữ **thù** + **từ** hay **thù** + **lễ** để viết **thờ**. Từ thời cha Đắc Lộ ta dùng chữ quốc ngữ ABC

Mức độ tình cảm khó mà cảm thấy và định lượng xác đáng song tổ tiên ta tạm phân hạng cao thấp như sau:

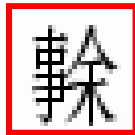
>**THỜ 1**
> **Yêu 2**
thương₃>
>**thích 5.> mến₄.**>

Khởi đầu là làm quen thấy duyên dáng ngộ ngộ, chú ý đến thấy càng dễ mến, con tim bắt đầu nở ra, đập mạnh hơn, rồi xây mộng và cho con tim leo thang.

Xin tạm xếp hạng như thế- tôi có thể sơ sót- phải thêm mấy cấp nữa (?) mong có vị rành tâm lý học bổ túc cho- song có lẽ vợ chồng nào cũng qua 5 giai đoạn ấy từ khi gặp nhau lần đầu, rồi mòn mỏi đôi giày, rồi đến ghi danh lớp DBHN, rồi đến ngày nắm tay nhau lên thềm nguyện trước bàn thờ Chúa.

Anh chị thề sẽ **nhận nhau làm vợ làm chồng + thương nhau + yêu nhau + kính nhau + hết lòng + và hết mọi ngày mà anh chị còn sống trên đời - theo cấp bậc cao nhất - cho đến khi chết thì dĩ nhiên đành thôi.**

Cả hàng chữ **tô đỏ** trên hồi xưa tổ tiên mình nói gọn hơn với một chữ mà thôi: đó là chữ **THỜ**. Chỉ riêng tiếng Việt mình có chữ **THỜ**. Và ít nhất đã cả hơn 2000 năm Cha Rồng Mẹ Tiên dạy ta mỗi nhà lập bàn thờ trời trước sân dù đơn giản để **THỜ ÔNG TRỜI**, xuống một cấp là ta **THỜ CHA MẸ** khi sống và cả khi đã chết, sau đó hai vợ chồng **thờ** nhau

THỜ Viết theo NÔM là **yêu + kính + hết lòng + và hết đời**
[tức là **hết mọi ngày mà ta còn sống trên đời.**]

Tôi khuyến khích anh chị dùng chữ **THỜ** với điều kiện hiểu thật rõ chữ ấy. Nhiều người chỉ hiểu **THỜ** theo nghĩa phụ như việc lập bàn thờ, dâng lễ vật hay đốt nhang, quỳ lạy là những cách diễn tả chữ này theo hành động. Việc thờ Trời, thờ kính Quốc Tổ các anh hùng dựng nước giữ nước kể cả ông bà tôi nghĩ phải dùng chữ **YÊU diligo** nếu dịch sang Latinh.

1. Ta **THỜ Chúa**: Đó là điều răn thứ nhất và quan trọng nhất rằng:

" **Các con hãy THỜ KÍNH diligo Chúa**

là Thiên Chúa các con hết lòng - và hết linh hồn - và hết trí khôn các con:

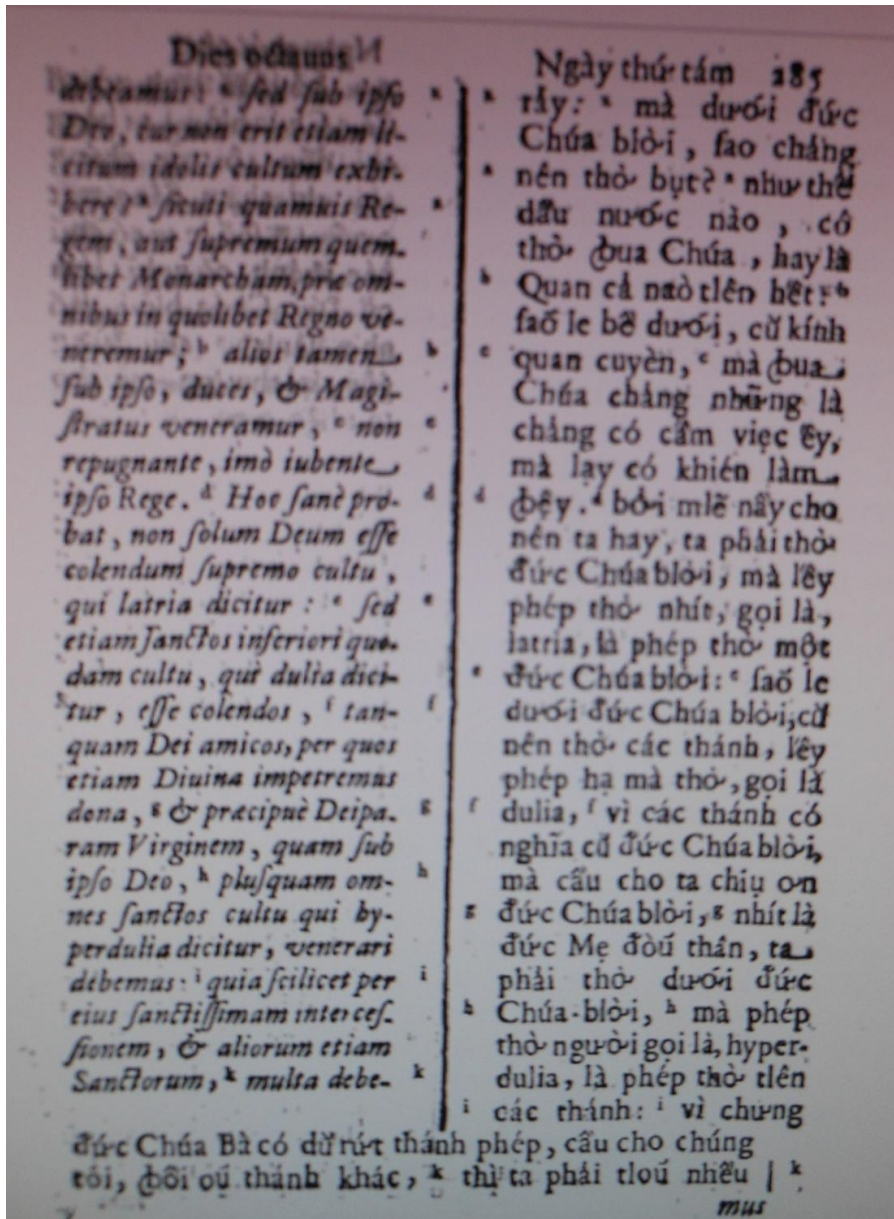
Tiếng Việt ta không dám nói **YÊU CHÚA** sợ thiếu sót vô lễ mà phải nói **THỜ Chúa**

2. Ta **THỜ cha mẹ** - có người sợ ta hiểu sai chữ **THỜ** nên sửa lại là *thảo kính*.

3. Vợ chồng **yêu + kính + hết lòng + và hết đời** [tức là **hết mọi ngày mà ta còn sống trên đời.**] Họ nhận ra nhau **thành MỘT** và gọi nhau là "**minh ơi**", "**thân mình của tôi ơi..**" Cách nói rất phù hợp Lời Chúa.

Khi đến Việt Nam rao giảng nghĩa vụ **THỜ Chúa**, Cha Đắc Lộ nghe và hiểu rất rõ chữ **THỜ** các thánh tử đạo đã nói hàng ngày nên đã đề nghị trong cuốn **Phép Giảng Tám Ngày** (Đắc Lộ 1651 – trang 185) như sau:

1. **THỜ Chúa**. **Thờ** theo cấp bậc cao nhất Cha Đắc Lộ gọi ra Latin là **latria**, nôm na cho dễ hiểu dễ nhớ là không những ta thờ Chúa hết lòng - thờ Chúa hết linh hồn - và thờ Chúa hết trí khôn, **mà còn thờ Chúa hết đời.** "**Hết đời**" là cho đến khi chết thì ... vẫn còn thờ Chúa cho đến ngày được sống lại, và sống lại rồi, thì còn thờ Chúa tha thiết hơn. Và ta **thương yêu giúp đỡ người khác như ta yêu thương chính ta;**

2. rồi ta **thờ Đức Mẹ** (cấp bậc **hyperdulia**) rồi

3. **thờ các thánh** (cấp bậc **dulia**)

4. và dĩ nhiên ta vẫn **thờ cha mẹ**, theo điều răn số 4 Chúa đã dạy,

4. Và trong khi thờ Chúa thì hai vợ chồng **thờ nhau**.

Lời Chúa dạy vợ chồng phải **YÊU-diligio-nhau** xem: Epheso 5:25,28,33, Colose 3:19... song xin nhớ phải **YÊU-amo-nhau** nữa để Chúa thêm con cái và để thêm công dân cho Nước Trời.

[X. **CÙNG HÒ LỢ ĐÂY ĐIỀU RĂN MỚI CỦA THẦY: YÊU NHAU- THA THỨ -NHƯ THẦY THƯƠNG YÊU** .
<http://www.congiaovietnam.net/index.php?m=home&v=detail&ia=12109>]

Phép Giảng Tám Ngày (Đặc Lộ 1651 – trang 185)
<http://sachxua.net/forum/index.php?topic=7390.0>
 Trong bài Kinh Cầu Đức Mẹ chữ Hán tôi có nêu tên thánh

Phan Đắc Việt. Tôi tin ngài có công phụ Cha Đặc Lộ viết cuốn sách này.

Dù sao các ngài viết kiểu cũ khó đọc lắm, Xin viết lại vài hàng theo kiểu chữ Việt mới

"... bởi lẽ này cho nên ta hay ta phải **thờ** Đức Chúa Bời - mà lấy phép **thờ** nhất, gọi là **latria**, là **phép thờ Một Đức Chúa Bời** –

song le dưới Đức Chúa Bời cũng nên **thờ các thánh** - lấy phép hạ mà **thờ** , gọi là **dulia** - vì các thánh có nghĩa cùng Đức Chúa Bời mà cầu cho ta chịu ơn Đức Chúa Bời -- ,

nhất là Đức Mẹ đồng thân (đồng trinh) ta phải **thờ** dưới Đức Chúa Bời - mà phép **thờ** người gọi là **hyperdulia** là phép **thờ** trên các thánh: vì chưng Đức Chúa Bà có đủ rất thánh phép cầu cho chúng tôi...

...

Xin cảm ơn và kính chào anh chị..

May 1, 2015 LsNguyenCongBinh@gmail.com

Cước chú 1:

subicio tiếng Latinh có nghĩa gần là **đặt chung với nhau, tùy thuộc nhau** nghĩa xa là **liên hệ giữa sĩ quan chỉ huy và lính thuộc quyền**

subicio (less correctly **subicio** ; post-Aug. sometimes **süb-**), jēci, jectum, 3, v. a. sub-jacio.

I. Lit., to throw, lay, place, or bring under or near (cf. subdo); in all senses construed with acc. and dat., or with acc. and *sub* and *acc.*; not with *sub* and abl. (v. Madvig. ad **Cic. Fin. 2, 15, 48**; cf. II. B. 2. infra).

<http://www.perseus.tufts.edu/hopper/text?doc=Perseus%3Atext%3A1999.04.0059%3Aentry%3Dsubicio>]

Cước chú 2 Nova Vulgata makes no claim to inalterable perfection

<http://www.ewtn.com/library/CURIA/CDWVULG.HTM>

While constantly defending the inerrancy of the Sacred Scriptures as such, the Church has never claimed unalterable perfection for her own officially approved Latin edition of the Scriptures, and has sought to improve that version several times. It is not to be excluded, and indeed, it is to be expected, that such work continue in the future. To this end, biblical scholars have all due freedom to propose corrections or improvements in that text wherever they believe them to be necessary or desirable, keeping in mind, of course, that their criteria for the "best" text or even the most "original" text may not in every instance coincide with the Church's criteria for the canonical text. In responsibly proposing eventual revisions to the official edition of the *Nova Vulgata* or, with certain qualifications, the *Ordo lectionum Missae*, biblical scholars could at least be said to be working within their area of competence.

Cước chú 3: Theo một ý kiến thì Mẹ Giáo Hội đã ban NOVA VULGATA 25 th. Tư, 1979 song hình như vẫn cho phép ta, theo hiến chế VERBUM DEI ngày 18 th. 11, 1965 đọc theo các bản dịch trước đó. Tôi không hiểu rõ , xin được giải thích thêm. Ý kiến viết như sau:

[Tài liệu đọc thêm. :

<http://www.conggiaovietnam.net/index.php?m=home&v=detail&ia=13544>

Để hiểu đúng tinh thần của Hội Thánh trong việc duyệt lại bản dịch Latinh, nên đọc thêm ít là đoạn này trong hiến chế về Mạc Khải của Công đồng Vatican II, s. 22:

... ..

Tuy nhiên vì Lời Thiên Chúa phải luôn tiên dụng cho mọi thời đại nên Giáo Hội như một người mẹ, ân cần lo liệu sao cho có các bản dịch thích hợp và đúng nghĩa sang các ngôn ngữ khác, nhất là dịch từ nguyên bản các Sách Thánh. Tất cả các Kitô hữu cũng có thể sử dụng những bản dịch, do hoàn cảnh thuận tiện và được giáo quyền chấp thuận, được thực hiện với sự cộng tác của các anh em ly khai". (trích theo bản dịch của Ủy Ban Giáo Lý Đức Tin, 2012, tr 210)]

Xin giải thích thêm cho rõ. Ý kiến này e mâu thuẫn với **Liturgiam authenticam** qua văn kiện 28 March 2001 nhất là Nov 5 2001 đòi hỏi việc dịch KT phải thật sát với Nova Vulgata là bản Mẹ.

Xin xem: **TRANSLATIONS AND THE CONSULTATION OF THE NOVA VULGATA OF THE LATIN CHURCH – Congregation for Divine Worship**

<http://www.ewtn.com/library/CURIA/CDWVULG.HTM>